

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ———— 20 coroane.
Pe jumătate de an ———— 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

La reforma învățământului popular.

Zi de zi se scrie una sau alta despre necesitatea reformei școlii populare, dar nici unul din cei ce accentuează reforma nu ne spun în ce formă să se facă, dacă e să se facă. Se scriu vorbe peste vorbe, se însuflește fiecare de desrobire și de eventualul progres, dar nu obvine caz când vorba se traduce în faptă. Acesta e păcatul nostru, că ne stăpânesc de multe ori vorbele și întrelăsăm faptele.

Din ordinațiunile date de dl ministru al cultelor Vasile Goldiș putem înțelege, că e vorba să se înceapă lucrările de reformă. Foarte bine. Avem lipsă pe toată linia, începând dela școala populară până la școala cea mai superioară pe care vom avea-o.

Natural, principiul conducător nu mai poate fi cel vechiu, nu trebuie să se dea instrucție numai, ci școala trebuie să-l facă capabil de cugetare și logică mai corectă, să-i desvolte inteligența și nici decât numai memoria. Aceasta a fost în gimnaziile noastre mai ales și în școlile populare cu puteri didactice mai slabe.

După cum am vorbit cu mai mulți învățători, o greutate mare au cu copiii la studiul gramaticii. Notez că învățământul gramatical intensiv este o reminiscență din epoca latinistă, când gramaticii — favorizorii de limbă — erau considerați de cei mai învățați. De atunci însă lumea mult s'a schimbat, așa că azi nu mai putem sta pe acelaș punct de vedere, studiul gramaticii va deveni un studiu mai secundar, iar rolul conducător trebuie să-l aibă studiile cu caracter practic, cele reale.

Dacă noi nu suntem deocamdată în situația ca să facem reforme de tot originale, e consult, ba chiar trebuie ca să luăm pildă dela alte popoare înaintate în cultură.

În ce privește reforma școlii elementare cea mai bună inovație ar fi, introducerea sistemului renumitului pedagog Dr. W. Rein. Învățătorul nostru Dr. Pipos a fost un aderent și un mare stimător al pedagogului german și el a și făcut unele inovațiuni în școlile normale (pedagogice) din Arad.

Numai un sistem pedagogic ca al lui Rein a făcut din poporul german un popor așa de conștios de chemarea și datorința sa. În privința aceasta deci sunt datori ca profesorii dela școlile normale să prelucere diferite proiecte speciale sau generale, cari să fie studiate și apoi în-

troduse. Anii de școală se vor începe numai după ce băiatul va trece de 6 ani și va ține până la 14 ani, adică 8 ani, orice băiat va avea ocazie să cunoască multe și de toate, mai ales din cele ce pe el îl interesează mai deaproape. Studiul religiunii va fi propus exclusiv numai de preot, iar celelalte studii de învățători. Zic învățători pentru școlile unde sunt mai multe puteri didactice. Studiul limbilor străine se poate începe numai cu clasa III și durează 6 ani. Referitor la limbi, *ce e consult să se propună* depinde dela ținutul etnic, în care e respectiva școală. Natural într'un ținut unde poporenii vor fi avizați și la comunicare în limba maghiară se va propune convenabil limba maghiară; iar într'un ținut cu populație germană, limba germană. Dela învățători însă se recere ca să știe bine vorbi și scrie limbile respective.

Pe lângă aceste modificări trebuie ca să se introducă necondiționat învățământul științelor naturale mai detaliat și mai acomodat pentru interesul și curiozitatea elevului. Un băiat deștept se interesează de multe de toate. El cere răspuns la multe întrebări și vrea să i-se explice multe fenomene; de aceea învățătorul are datorința ca întrucât se poate să satisfacă dorința acestuia și să-i dea explicarea cea bună și nu *din carte*, ci din viață. Astfel la propunerea acestor studii se cere ca materialul să fie mai bogat, mai extins și întrucât se poate elevul să fie introdus în felul de gândire *logic și mai apropiat de natură*. Cărțile pe cari le avem sunt destul de slabe și cuprind multe lucruri, cari sau pot lipsi în forma aceea, sau trebuiesc precizate și mai bine tractate. Greutățile propunerii științelor naturale în școlile elementare mai bine le știu învățătorii, cari se interesează de școala încredințată lor.
Sirius.

O hotărîre

a congresului profesorilor și profesoarelor dela școlile superioare, secundare și speciale de dincoace de Munți.

În ședința de Marți, 8/21 Ianuarie, a congresului profesorilor și profesoarelor din Transilvania, Bănat și părțile ungurene, locuite de Români, s'a făcut propunerea de mai jos, care s'a primit cu unanimitate, având a fi executată întocmai. O aducem la cunoștința intelectualilor noștri dela sate și dela orașe, cu rugarea, să ia de cu vreme măsurile de lipsă, ca hotărîrea congresului să se îndeplinească, după împrejurările locale. Despre cele îndeplinite să se raporteze la timpul său, biroului „Asociațiunii” (Sibiu, Strada Șaguna 6).

„Spre a întări în conștiința fiecărui român convingerea despre însemnătatea marelui act al unității naționale, propun, ca în săptămânile viitoare membrii corpurilor profesionale dela toate școlile noastre superioare, secundare și speciale să întocmească câte un ciclu de conferințe publice asupra următoarelor subiecte și asupra altora de aceeaș natură:

1. Pământul românesc și locuitorii lui.
2. Inceputurile neamului românesc; vizele, prin care a trecut neamul nostru și încercările de întregire a neamului.
3. Cum s'a făcut unitatea națională?
4. Însemnătatea și foloasele unirii neamului
5. Probleme pentru viitor în România întregită.
6. Bărbații, cari au pregătit și contribuit mai mult la unitatea neamului.

Intru cât se poate, conferințele vor fi însoțite de cântări, lecturi și declamațiuni de poezii patriotice, precum și de proiecțiuni luminoase. Aceleași subiecte se vor tracta în mod popular și ușor de înțeles în comunele din jurul centrului, în care se află școala, în cadrele despărțimintelor și agenturilor „Asociațiunii”.

În timpul proxim se vor da, ca teme libere din Limba română pentru elevii din clasele superioare, maferii din ciclul amintit mai sus, iar elevii și elevele din clasele inferioare vor memoriza, recita și cânta bucăți literare de cuprins național și patriotic.

Conferințele și prelegerile populare, ce se vor ține din partea profesorilor și profesoarelor, se vor trimite la adresa „Asociațiunii”, și ce e mai bune dintre ele se vor tipări pe cheltuiala acestei însoțiri culturale, sau într'un volum, sau în broșuri separate.

Cu deosebită solemnitate se va serba ziua unirii Principatelor, începutul și temeliea unității naționale. În această zi se vor ține, pentru mari și pentru mici, la orașe și la sate, prelegeri comemorative, însoțite de lecturi, declamațiuni și cântări”.

Sibiu, 8/21 Ianuarie 1918.

A. Bârseanu.

Manifestul Sașilor.

Considerăm ca un act de cea mai mare însemnătate pentru siguranța și viitorul stăpânirii noastre în Ardeal declarația, făcută la Mediaș, în ziua de 8 Ianuarie stil nou, de cele două asociații, cari reprezintă Sașii din Ardeal.

Ea începe constatând că în țara unde ei au rost național vechiu de opt veacuri, „evenimentele mondiale au creat situații noi”. Adaugă că Ardealul și părțile anexe formează „teritorii naționale bine determinate prin împrejurări etnografice” și că Românii sunt „poporul cel mai numeros al Transilvaniei și al ținuturilor locuite de români, în care se găsesc și elemente maghiare”. Recunosc deci ca îndrituită hotărîrea dela Alba-Iulia și decretul-lege următor dat de regele Ferdinand, acte istorice care decurg din „drepturile naționale ale poporului român la unirea sa și la întemeierea Statului său”, „aduc la îndeplinire un vechiu ideal” și fac parte din desfășurarea firească a istoriei lumii.

Așa fiind „noi, poporul sășesc din Transilvania, declarăm alipirea noastră la regatul României și adresăm poporului român salutul

nostru frățesc și urările noastre de bine pentru îndeplinirea idealurilor sale naționale“...

Indemnând și pe celelalte neamuri ardelenice la o asemenea decizie, „poporul sășesc, conștient de însemnătatea hotărârilor sale, se privește de acum înainte ca făcând parte din regatul român. iar pe fiii și fiicele sale ca cetățeni români. Roagă deci pe Dumnezeu ca acest pas plin de răspundere, pe care privește de datoria sa a-l face, să fie spre bine și să fie însoțit de binecuvântarea sa“.

Hotărârea aceasta, așa de prudent și de frumos redactată, vine la vremea sa, și ea corectă, nu numai dorințelor noastre, — cari, ori cât am fi suferit din partea șleitei prusiene în timpul războiului, știm deosebi între dânsa și între poporul german însuși, iar mai ales între ucenicii lui Frederic-cel-Mare și ai lui Bismarck și între vechile elemente de emigrare în Orient, de origine alsaciană, și având mai mult sânger celtic și romanic, cum constată, într-o carte din 1908, șeful lor Lutz Korodi, cari sunt Sașii, — ci și interesului, probat în cursul secolelor, al acestora însuși.

Dacă Sașii s'au putut menține contra fiarelor și contra unor oameni asemenea cu ele, pecenegii și cumanii, frați buni întru turcie ai Maghiarilor de azi, o datoresc elementului românesc aflat acolo, dela care au luat cunoașterea țării și mijloacele îndatinat de a-și supune natura.

Dacă orașele săsești, formate din nesigurile sate primitive, au ajuns la puternica organizație economică pe care o știm, ele o datoresc Românilor de dincoace, cari, organizând Domniile Moldovei și Țării-Românești, îndată după sosirea lor și — o recunoaștem — în parte din cauza sosirii lor, li-au deschis căile de comerț spre Dunăre și Marea Neagră.

Astfel Sașii au fost un complement politic, cultural și economic al nației noastre. Și ei pot să fie aceasta și azi.

Pentru Ungurii cei vechi au fost o unealtă și apoi o piedecă. Pentru Ungurii cei noi un obiect de antipatie și temere continuă.

A desface pe Sași de Ungaria, înseamnă a-i redă misiunii lor istorice.

Și-mi pare bine că o recunosc, — gata să reînceapă cu noi o colaborație aproape milenară.

(N. R.)

N. Iorga.

Congresul preoților.

Convocare.

Imprejurările de viață bisericească și națională, create prin întregirea statului român, ne impun și nouă, preoțimei datorită de a ne strânge rândurile, pentru a da avânt nou bisericii orto-

doxe din cuprinsul României mari și pentru a ne menține și largi rolul istoric ce l-am avut în viața neamului nostru.

Conștienți de această datorie, ca esmiși ai unei consfătuiri de preoți ce a avut loc în Sibiu și obținând arhierescă binecuvântare, convocăm întreaga preoțime a celor trei eparhii ortodoxe române, venerabilele consistoare și stimabilele corpori profesionale ale seminariilor teologice la *congresul preoților* ce se va ține în 20 și 21 Februarie st. v. a. c. în Sibiu, cu următorul program:

Ziua I (Mercuri 20 Februarie st. v.): 1. La orele 8 slujba sfintei liturgii în catedrala mitropolitană, cu predică și chemarea Duhului Sfânt. 2. Deschiderea și constituirea congresului. 3. Organizarea preoțimei în o societate a clerului. 4. Impreunarea bisericilor ortodoxe de pe teritoriul statului român într-o singură biserică ortodoxă română și raportul acestei biserici față de stat.

Ziua II (Joi 21 Februarie st. v.): 5. Problema educației clerului. 6. Problema propagandei religioase. 7. Problema culturală (Biserica și școala). 8. Atitudinea preoțimei față de viața politică. 9. Situația materială a clerului. 10. Propuneri, cari vor trebui anunțate biroului comisiei pregătitoare, cu cel puțin trei zile înainte de congres.

Fiecare preot participant va fi membru al congresului, dar — pentru ca să fie reprezentată preoțimea de pretutindenea, — tractele protopopești sunt invitate ca până la 5 Februarie st. v. să-și aleagă câte trei delegați oficioși (între cari poate fi și protopopul tractual) și cari, provăzuți fiind cu credenționale în ordine, vor fi obligați a lua parte la congres. (Prea on. protopopi sunt rugați să convoace preoțimea tractuală pentru a-și alege delegații.)

Ne-am simțit fericiți dacă la congresul nostru am avea onoarea să salutăm și reprezentanți de ai fraților noștri preoți din vechiul regat al României, din Bucovina și Basarabia.

Toți ceice voiesc să participe la congres sunt rugați să se anunțe până cel mai târziu în 12 Februarie st. v. biroului comisiei pregătitoare, la adresa dlui profesor seminarial Dr. Nicolae Bălan Sibiu, str. Reissenfels Nr. 11.

Sibiu, la 14/27 Ianuarie 1919.

Dr. Nicolae Bălan, Sinesiu Bistrean, Romul Bucșa, Emilian Cioran, Dr. Gheorghe Comșa, Ioan Druhora, Augustin Ghilezan, Procopiu Givulescu, Dr. Lazar Iacob, Dr. Moise Ienciu, Dr. Avram Imbroane, Dr. Ioan Lupaș, Constantin Moldovan, Pompei Morușca, Traian Oprea, Vicențiu Pantof, Isaia Popa, Ștefan Popa, Dr. Vasile Saftu, Trandafir Scorobeț, Dr. Sebastian Stanca, Iancu Ștefănuț.

Catacombele din Kiev.

De H. Roscoșni.

(Sfârșit.)

Șarlatanii, îmbrăcați în vestmânt de pelerin, fie că cunosc înșiși pozițiile sfinte, fie că știu ceva din auzite, învățesc treburi aducătoare de câștig, exploatând credulitatea și naivitatea celor simpli. Cu colecția de pretinse moaște și amintiri deosebite, ce și-le procură de oriunde, șarlatanul face o negustorie pe lângă care negustorul cel mai șiret apare nepriceput. În sacul pelerinului șarlatan sunt devalma: cruciulițe, mătănii, iconițe din Nazaret, sticlucă cu apa Iordanului, — ba o așchie din crucea pe care fu răstignit Domnul Isus Hristos, o bucăciță de postav din fusta purtată de Sfânta Fecioară...

Dar să ne strecurăm prin norodul tixit, pentru a ne coborî în catacombele mănăstirilor Kievului, — văgăuni ce reprezintă una din raritățile pământului. Schilavi și orbi ne întâmpină la intrarea în văgăuni, cerșitori, și pe fiecare treaptă deoparte și de alta aceeași priveliște. Penelul unui Hogarth ar găsi cu prisosință subiecte de redat pe pânză. Cerșitorul rus este o specialitate a țării și se aseamănă oarecum cu cerșitorul din Asia, unde sărăcia se arată în cea mai hidoasă formă. Cerșitorul rus n'are nimic, din mândria cerșitorului spaniol; în trăsăturile feței lui se relevează resemnarea mută ori o indiferență inconștientă oricărei suferințe ce o încearcă. Hainele vechi, murdare, soioase, mijlocul încins cu o curea înodată; pulpele înfășurate în

fășii de piele; picioarele vârte în iminei (papuci) de lemn, — iată cum se prezintă cerșitorul rus tip.

Dupăce cu multă greutate ne strecurăm pe treptele înșesate de tot soiul de oameni, ajungem în jos în o capelă mică, dar orbitoare din pricina miilor de luminări arzânde. Abia intrați și mâni ce se ivesc din largile mâneci ale ante-reului monahal se întind oferindu-ne luminări, ale căror preț variază după cantitatea de ceară din jurul fitilului. Dincolo de capelă, dăm în faimoasele catacombe, unde se înalță mărețe trei biserici, mai mult capele, unde în scobiturile păreților acestor văgăuni sunt depuse sicriile cu rămășițele trupești ale diferiților martiri, cutiute cu oase de ale mucenicilor, — sicrie și cutii fabricate din metal prețios, ale căror capace sunt deschise și purtând înlăuntrul lor acoperite cu o materie scumpă, brodată în fir cu aplicații de pietri scilpitoare, moaștele sfinților, și ele făcătoare de minuni ca și icoanele.

În dreptul purtătoarelor de moaște, în dreptul icoanelor scumpe, în fața altarului deoparte și de alta ard luminări mari și groase, în jurul cărora își joacă lumina un incalculabil număr de luminări mai mici, însă de diferite înălțimi. Fumăria și mirosul de ceară sunt năbușitoare, — ca și înlăuntrul capelei sfântului Mormânt sau în peștera nașterii Mântuitorului în Betleem. Pretutindeni te împiedeci de picioarele pravoslavnicilor îngenunchiați implorând Atotputernicia cerească; în dreptul moaștelor înghesuiala e strivitoare, fiecare voind să sărute acoperământul, sau în zile de sărbătoare bisericească chiar mâna,

- Ce vi-se pare de Hristos?

Al cui fiu este El?

(Mateiu 21, 42.)

De F. Bettex. Trad. de N. Tandreu, preot.

(Urmare.)

VIII.

Dar totuș destul din obiecțiunile oamenilor față de Hristos și opera Sa! Cine odată nu va sau nu poate crede în el, nu va crede nici atunci când i-se vor putea dovedi toate cât se poate de clar și de convingător; iar cine crede în el îl contemplează cu spiritul său, aude glasul și strigă ca Toma: „Domnul meu și Dumnezeu meu!“ Și acela nici nu se mai întreabă du dovezi, căci el are mai puțină lipsă de ele ca le cunoască, decât de aceea că soarele îl încăzește, nutremântul îl întărește, o rană îl dozește și că iubirea îl înveselește. Desigur, că i-ar fost prea ușor lui Dumnezeu, ca tot ceace referențe la Hristos, să o fi pus într-o lumină așa de clară, să o fi provăzut cu argumente de nerăsturnabile încât oamenii să se mai putut îndoi în aceea tot așa de puțin, precum nu se îndoiesc, că de $2 \times 2 = 4$. Dar cum ar putea rămâne însă credința numai la atâta? Si gura faptă, cu care poate cinsti un om pe Dumnezeu, este, ca el să creadă, — fără dovezi, chiar fără ca s'o priceapă, că Dumnezeu „și trimis în lume pe însuș unul născut Fiu al Său ca tot cel ce va crede în el să nu moară, ci aibă viața vecilor“. Cine o crede aceasta, chiar și în contra rațiunii sale, acela cinstește pe Dumnezeu și pe acela și Dumnezeu îl va cinsti o viață. Cine dimpotrivă însă zice: Atât timp cât eu n'o pot pricepe aceasta, nici n'o pot potrivește cu gândurile minții mele, n'o pot nici crede, acela îl face pe Dumnezeu mincinos, pentru că n'a crezut mărturiei, care a făcut-o Dumnezeu despre Fiul Său. (Ioan 5, 10.) Astfel acela care lapadă de o fericire vecinică, îmbiată lui, nu din încredere în fărima sa de judecată, cu care el nu poate măcar o singură dată cuprinde și pătrunde, cu atât mai puțin dovedi nici chiar lucrurile cele mai simple și cari se petrec zilnic în această lume. Aceluia cu drept fi va găsi Dumnezeu odată: „Fiindcă tu ai avut așa puțină încredere în atotputința mea, în bunătatea și în adevărul meu, încât n'ai avut să crezi, ceea

și-am spus eu ție limpede și răspicat pe fiecare față a Cuvântului meu; de aceea mergi în păcatele tale, de cari tu atunci n'ai vrut să te lași, sub pretext, că ți-ar fi imposibil, nerațional și împotriva priceperii tale; ca și cum eu aș fi deobligat să lucră după îngusta ta minte omească, ba, că peste tot ar fi posibil ca o ființă decăzută ca tine să poată înțelege niște idei așa de înalte ale lui Dumnezeu".

Și dacă tu totuși nu poți crede, că acest fiu al teslarului ar fi Dumnezeu din vecinicie, atunci lasă-l în bună pace! Numai zice: Eu bucuroș aș vrea să-l onorez și să-l iubesc pe el, ca pe un mare dascăl, ca pe un model, ca pe cel mai bun om. Cu aceasta sigur, că nu-i faci vre-o mare plăcere. O poți crede, că dacă ți-ai zice vr'unui împărat: „Eu te consider de un om brav, iubit, ba chiar distins, deasemenea de un soldat bun și de un funcționar destoinic; dar, că tu ai fi împăratul, deși mi-o sâui și mi-o explici atât de des și de solemn, eu totuși nu ți-o cred și nici nu te pot onora ca atare! Oare vei primi tu în acest caz adânca lui recunoștință? Dar aici e vorba mai mult decât de împăratul e vorba de domnul domnilor și de împăratul împăraților (Apocalipsă 19, 16). Și atât timp cât tu îi refuzi titlul lui legitim și înăscut, câtă vreme nu-l recunoști de aceea ce el se dă, numai îl ofensezi cu necunoștința ta unilaterală și insuficientă. Da, îl faci pe el chiar mincinos, pentru că nu crezi ceace mărturisește el însuși despre sine. Crezi tu oare, că el îți va mulțami vreodată pentru aceasta? Desigur, că nu, ci El va zice: „Pentru că nu a-ți crezut, că eu sunt, veți muri în păcatele voastre". (Va urm.)

INFORMAȚIUNI.

Apel. În urma marilor prefaceri sociale și politice din zilele noastre s'au deschis și pentru sexul femeiesc o mulțime de cariere, dintre cari însă nici una nu e mai potrivită f rei și menirii femeiești, ca și cariera educativă. Având în vedere acest adevăr, precum și necesitatea unui corp didactic român, cât se poate mai numeros pentru organizarea și provederea învățământului nostru public, aducem la cunoștința părinților, că în urma ordinului

neretii abia în răsărire. Oarecum stranie impresie face prezența legendarului Hercule rus, eroul Iliia Muromoș, printre sfinții de statură obișnuită, și cari nu s'au distins decât prin renunțarea desăvârșită la cele pământești, prin devotamentul lor pentru canoanele mănăstirești și prin minunile atribuite lor de închipuirea generoasă a credinciosului rus.

Acum să vizităm și catacombele din miezul muntelui, despărțit prin o prăpastie ametoare. Pe drumul ce ne conduce dincolo de prăpastie, deoparte și de alta a întăririi sunt două fântâni a căror apă tămăduitoare aduce isbăviri de tot felul; iar în apropiere este un pom venerat de toți, pe cari l-a sădit întemeietorul lavrei, sfântul Anton, — cel puțin așa zic călugării. În aviditatea pelerinilor și a credincioșilor de a avea o frunzuliță ori o fărîmă de coajă măcar, din pricina dorinții lor av de pomul ajunge într'un hal de jerpelire tristă; ba unii rup cu dinții fărîmele de coajă ori lemn din trunchiul pomului. Fanatismul nu menajează nimic. Însă vai și amar de nenorocitul care ar veni să se atingă cu gând chiverniselnic de moaștele sfinților. Această tentativă este o păngărire, iar luarea unui cât de puțin din moaște este o neleguire de care ortodoxul rus, mai ales, se înspăimântă. Se istorisește, că o femeie bolnavă auzise de miraculosul efect, ce-l are atingerea trupului unuia din adormiții întru Domnul. Cum însă boala o slăbise că abia se putea mișca din pat, bărbatul ei veni singur la Kiev. Ajuns în dreptul cadavrului unuia dintre sfinți, profitând de prilej, smulse cu dinții un deget dela mâna pusă la

dia 11 Ianuarie a. c. dat de șeful resortului de culte și instrucțiune publică, d. ministru Vasile Goldiș, și institutul nostru pedagogic diecezan și-a recăștigat dreptul ce i-s'a luat, de a cvalifica și fete pentru carieră învățătorească.

Indemnăm deci părinții a-și înscrie fiicele, absolvente de 4 clase secundare (civile ori gimnaziale), sau cari au deja vre-un curs preparandial, cari s'ar dedica carierei onorifice de învățătoare, în institutul nostru, fie ca eleve ordinare, fie ca privatiste. Inscrindându-se chiar de pe acum vor avea favorul a li-se socoti anul întreg și a face examen legal la sfârșitul anului școlar curent. Arad, la 22 Ianuarie (4 Februarie) 1919. — *Direcțiunea inst. ped. gr.-or. rom. din Arad.*

Cursuri de completare pentru elevii școlărilor secundare. Șeful resortului de culte și instrucțiune publică invită elevii dela licee, cari în urma serviciului militar au fost împiedecați a termina la timpul său cl. VII și VIII, să-și înainteze de urgență cererile, cu toate datele personale necesare, la resortul cultelor și al instrucțiunii, pentru ca să se ia dispozițiunile trebuincioase pentru înființarea de cursuri de completare a studiilor pe lângă diferitele licee.

Un ordin de zi al generalului Moșoiu împotriva greviștilor dela poștele din Ardeal. Deoarece o parte a funcționarilor dela oficiile postale și de telegraf din ținuturile ocupate de trupele române și-au întrerupt serviciul, cu intenția să conturbe munca normală în oficiile ardeleno ordonez:

1. Personalul rămas în serviciu va fi sprijinit în continuarea serviciului de forță armată.
2. Personalul, care și-a părăsit oficiul și se va prezintă pentru serviciu în restimp de 12 ore dela publicarea acestui ordin, se va reazeză în oficiu, dar numai pe lângă condiția, dacă va da o declarație în scris, că va satisface cerințelor regulamentelor române de poștă și telegraf.
3. Personalul, care nu se prezintă pentru serviciu în restimp de 12 ore, se dimite; acest personal nu va putea ocupa nici o funcție în teritoriu ocupat de armata română se vor lua măsuri de depărtare.
4. Cei ce vor fi prinși nimicind instalații și linii telegrafice-telefonice vor fi pedepsiți cu imediată moarte prin glonț.
5. Cei, despre cari s'ar dovedi, că instigă la nimicirea instalațiilor postale de telegraf-telefon, ca factori morali ai destrămării ordinii publice, vor fi deținuți și predați tribunalului militar. — *Generalul Moșoiu, comandantul trupelor în Ardeal.*

vedere: pentru neleguirea aceasta, bărbatul fu pedepsit cu deportare în Siberia.

În catacombele din miezul muntelui sunt conservate scăfărlile celor treizeci de sfinți, — moaștele acestea întocmesc laolaltă una din cele mai mărețe relicve sfinte, iar locul unde se păstrează craniile reprezintă sanctuarul, care prin depărtarea lui de suprafața pământului și prin adâncimea fortificată inspiră creștinului o venerațiune și o stare sufletească de extaz nesimțite până atunci. Mai ales prăpastia dă o impresie și mai puternică: ea amintește povestea mitologicului Stix, râul, pe care, după credința Grecilor din vechime, aveau să-l treacă sufletele morților. Din cele treizeci de scăfării curge untelemnul binecuvântat, — mirul, — cu care preoții dau prima ungere — la nașterea omului, — și ultima — mortului. Nime nu știe căror sfinți aparțin acele miraculoase căpățini. Călugării fac comerț cu untelemnul sacramental. Il vând în sticlufe pentru tămăduirea boalelor de ochi.

Interiorul, fastul catacombelor din urmă nu se deosebesc de cele din față. Gangurile sunt pline de cosciugele călugărilor, egumenilor, arhimandriților, episcopilor.

Văgăunele acestea, pe vremuri, au servit tătarilor ca loc de refugiu.

În prezent catacombe de acest fel mai sunt la Roma, unde nu-i cea înăbușală și înghesuială orientală, nici priveliștea asiatică. Ordinea domnește pretutindeni.

Ori cum, catacombele din Kiev, cum și orașul mănăstiresc, sunt fala ortodoxismului rus; iar fama despre minunile sfinților puși în sicrie,

Pertractările de pace vor fi încheiate mai curând. Ca să nu se trăgăneze prea mult conferența de pace, s'a hotărât să se lase ligei popoarelor aranjarea chestiilor de importanță mai secundară.

Aradul în stare de ocupațiune. Maiorul francez Martin, reprezentantul comandamentului francez a declarat reprezentanților ziarelor din Arad următoarele: Aradul se găsește cu începerea de Luni în stare de ocupațiune forțată. Conform ordinului comandamentului francez din Timișoara se introduce de acum încolo cenzura preventivă pentru toate ziarele de aci. În gara Arad se va afla în permanență un ofițer francez pentru a supravegha transportele de pe drumul de fier. Cât timp locuitorii orașului nu turbură liniștea nu vor fi luate măsuri mai aspre împotriva lor. Măsurile luate au de scop asigurarea liniștei și a ordinii în oraș, precum și aprovizionarea orașului cu alimentele de lipsă. Maiorul francez Massiet a fost numit comandant al orașului.

Internarea fostului guvernor german al Bucureștilor. Generalul Koch, fostul guvernor al Bucureștilor și asupritor al Românilor se află internat în Brașov, împreună cu alți ofițeri germani, cari au jucat rol trist în timpul ocupațiunii germane.

Calendarul gregorian. În statul jugo-slav s'a introdus calendarul nou.

Jafurile ofițerilor germani. Ofițerii germani în graba evacuării Bucureștilor, între alte obiecte de preț au trebuit să lase acolo și o multime de tablouri de valoare.

Poliția din București a descoperit în mai multe case, unde au locuit acești ofițeri, tablouri și pânze rare aparținând muzeului Aman și personalităților politice, ale căror locuințe au fost devastate de germani. Toate aceste obiecte de artă sunt exuse la primăria Capitalei de unde se vor restitui proprietarilor lor.

Evrei în guvernul Ungariei. În guvernul maghiar sunt 4 miniștri jidovi: E. Garami (Grün), O. Jászi (Jakobovics), S. Kunfi (Kohn) și P. Szende (Schwarcz). Mai sunt și 15 secretari de stat, jidovi.

Lupte cu bolșevichi. În Basarabia bandele bolșevice, cari trecuseră Nistrul în nordul Basarabiei, au fost respinse. S'au recapat Sicurenii și Ocnitza. La Ocnitza bandele au lăsat pe teren 100 morți. Din trupele române au căzut generalul Poetaș, sublocotenentii Magiar și Farcaș și 70 soldați.

Avertisment pentru Unguri. Marele Cartier general din București a dat următorul comunicat: România deplin încrezătoare în aliații săi, bazate pe tratatul său de alianță din 1916 și pe drepturile sale etnografice, este hotărâtă a aduce

în cutiuțe, reprezentați în icoane, e răspândită în toată Rusia.

Până în anul 1876 aparțineau mănăstirilor trei guvername compuse din 138 comune și sate ce numărau o populație de 55.900 suflete (recensământul din 1785) — 28.510 bărbați și 29.390 femei. Ucazul imperial din 1786 Aprilie în 10, hotărîse o rentă anuală de aproximativ 260.000 ruble, domeniile trecând în stăpânirea statului. În mănăstirile Kievului sălășluiesc 110 călugări, 300 frați slujitori, 100 oameni trebuitori tipografiei și atelierelor, pe lângă cei 50 de servitori de rând.

T. R.

Calendarul diecezan din Arad pe anul 1919. Conține cronologia pe anul 1919, sărbătorii și alte zile schimbăcioase, posturile, deslegări de post, parastasele oficioase, sărbătorile școlare, zilele de repaus la judecătoria, întunecimile, anotimpurile, partea calendaristică, genealogia familiei domnitoare, domnitorii celorlalte state europene, calendar economic, târgurile, tarifa poștă și o parte literară instructivă și variată cu poezii și proză din peana unor scriitori distinși și împodobită cu ilustrațiuni actuale. Il recomandăm cu căldură. Prețul unui exemplar 2 cor. plus 20 fil. pentru porto. Revanzătorii primesc rabat. Se poate comandă dela Librăria diecezană din Arad (str. Deák Ferencz 35).

la îndeplinire cu orice preț, hotărârea Antantei, de a ocupa cu trupele sale liniile indicate de aceasta în Ardeal.

România va considera ca o provocare din partea Ungariei și va răspunde cu energie dacă Ungaria va mai repeta faptele dela Cucea și dela Soborșin, iar răspunderea va cădea asupra inamicului.

În același timp, în interiorul zonei ocupate, s'au luat toate măsurile pentru asigurarea ordinii, iar grevele puse la cale de guvernul ungheresc, contra cărui avem acum toate probele, că e făuritorul grevelor dela Petroșeni, căi ferate și dela Cluj, aruncând aci milioane de bani falși, care depreciază din ce în ce cursul coroanei, așa că ea va ajunge să se vândă cu kilogramul. (Ag. Dacia.)

Biblioteca de Curte (Hofbibliothek) din Viena închisă. În lipsă de cărbuni direcțiunea bibliotecii de Curte din Viena a hotărât închiderea bibliotecii pe timp nehotărît, începând dela 3 Februarie. Redeschiderea se va întâmpla imediat ce autoritățile vor asigura cantitatea cerută de cărbuni. În timpul acesta se vor împrumuta cărți numai pentru trebuințele oficiale.

Teatru românesc în Bucovina. O trupă teatrală sub conducerea dlui Constantin Mărculescu, societar la teatrul național din București, joacă actualmente în Cernăuți. Se zice, că această trupă va da în curând reprezentații în Ardeal.

Nu se poate călători în Ardeal fără permisiunea Consiliului dirigent. În urma unui ordin al comandantului român, călătoria în ținuturile ocupate de armata română, precum și plecarea din aceste ținuturi nu va fi permisă decât cu o îngăduire specială dată de Consiliul dirigent român din Sibiu.

BIBLIOGRAFIE.

„Cum a fost jefuită Muntenia“. Sub titlul acesta a apărut în editura ziarului „Timpul nou“ din Viena o interesantă broșură de dl Filimon Taniac. Autorul arată cu cifre statistice și bine documentate jafurile comise în mod sistematic atât de Germania cât și de fosta monarhie în teritoriile ocupate din România. Broșura se poate comanda la redacția ziarului „Timpul Nou“, Wien I. Canovagasse 5—89.

Redactor responsabil: Dr. Teodor Botiș, profesor

PARTEA OFICIALĂ.

Ad. 81/919.

Examenul de cvalificațiune preotească cu candidații la preoție din dieceza Aradului, prescris prin Statutul organic și Regulamentul special, se va ține în ziua de Luni în 11/24 Februarie a. c. și zilele următoare la orele 9 a. m. în sala de ședință a Consistorului ort. român din Arad.

La examen sunt admiși toți acei absolvenți de teologie, cari conform §-lui 8 din Regulamentul special și-au înaintat ani cererile corespunzător instruite.

Arad, 21 Ianuarie v. 1919.

Consistorul ort. român din Arad.

Concurse.

Pentru îndeplinirea parohiei Tâmașda (comitatul Biharia), protopopiatul Tinca, cu termen de 30 zile dela prima publicare în jurnalul „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt: 1. Casa parohială cu grădina și supraedificatele ei. 2. Una sesiune de pământ arător de 30 jughere 1053□. 3. Imaș în com. 1 jugăr 865□. Dela fiecare 30 litre bir, dela cei cu pământ jumătate grâu jumătate cucuruz, dela cei fără pământ numai cucuruz. 5. Stolele îndatinate. 6. Eventualul ajutor dela stat. Alesul va suportă sarcinile publice după dotațiunea sa și va fi dator la catehiză în școlile din parohie fără altă remunerațiune dela parohie.

Parohia fiind de clasa I, reflectanții vor dovedi că posed asemenea cvalificațiune și au să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare

în sf. biserică din Tâmașda, spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorice, iar recursurile lor instruite conform regulamentului și adresate comitetului parohial, le vor înainta scrisurii protopresbiter în Măhkerék.

Se observă că alesul va împărți venitele cu văduva conform regulamentului.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Nicolae Rocsin*, presbiter
—□— 3-1

Pentru vacantul post învățătoresc-cantoral dela școala a doua gr.-or. rom. din Micherechiu Măhkerék, cottul Bihor, protopopiatul Tinca, cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest ziar.

Plata e următoarea: Salar fix 1000 or solvit anticipative din speșele culturale, cuartir liber cu grădina și stolele cantonale de unde va fi chemat și ajutorul de stat, care însă nu se garantează.

Alesul e dator să conducă strana a dona și să instrueze școlarii pe cântări și să-i conducă la biserică.

Reflectanții sunt îndatorați a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Micherechiu pentru a-și arată desteritatea în cântări și cele rituale, iar recursurile lor adresate comitetului parohial să le înainteze protopresbiterului concernent în Măhkerék (Bihor m.)

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Nicolae Rocsin*, protopop.
—□— 3-2

Pentru îndeplinirea parohiei Buzad, a filia Banița, protopresbiteratul Lipovei, devenită vacantă prin decedarea parohului Ioan Alușeriu, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 4542/1918, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt: 1. Casă parohială cu grădina. 2. O sesie parohială de 34 jughere conform foaiei catastrale. 3. O grădină estravilană în mărime de 1/4 jugher. 4. Birul legal. 5. Stolele legale. 6. Eventuală întregire dela stat. Din venitul parohial jumătate compete văduvei preotese în senul §-lui 26 din reg. pentru parohii, până la 19 Octomvrie (1 Noemvrie) 1919. Alesul are să suporte dările publice în măsura veniturii ce beneficiază.

Parohia e de clasa a III-a, deci reflectanții au să dovedească, că posed asemenea cvalificațiune, iar recursurile ajustate cu documentele recerute în original și atestat de pre serviciul prestat până aci și adresate comitetului parohial gr.-or. rom. din Buzad, să le subștearnă P. On. oficiu protopopesc gr.-ort. rom. din Lipova (Lippa), îndatorați fiind a se prezenta în sf. biserică din loc în cutare Duminecă ori sârbătoare — sub durată concursului, pe lângă stricta observare a celor cuprinse în §-ul 33 din Reg. pentru parohii — spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorice, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea recerută, iar cei din altă dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale dlui episcop diecezan de a putea reflecta la această parohie.

Buzad, din ședința Comitetului parohial gr.-ort. rom. ținută la 26 Decemvrie 1918 (8 Ianuarie 1919).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Fabrișiu Manuilă*, protopresbiter tractual.
—□— 3-3

Conform dispozițiunei Ven. Consistoriu orădan de sub Nr. 2549 B. 1918 pentru îndeplinirea vacantel parohii Suplac de clasa II se publică earăși concurs cu termen de alegere la 30 de zile dela prima publicare.

Beneficiul constă din pământ parohial de 4 1/2 jugere, câte o măsură (30 litre) cucuruz ca bir dela fiecare casă, stolele îndatinate și întregirea dotațiunei dela stat. De locuință se va îngrijii preotul ales, care va avea a catehiza la școlile din comună.

Întru cât în termenul concursului nu s'ar insinua reflectanți cvalificați de clasa II cu încuviințarea specială a Ven. Consistoriu din Oradea-mare vor putea fi admiși în candidare și reflectanți de clasa III.

Reflectanții au să se prezinte la sf. biserică din Suplac în cutare Duminecă ori sârbătoare pentru a cânta a celebra și predică, având

recursurile lor instruite conform prescrișelor reg. pentru parohii, adresate comit. parohial a le trimite la scrisurii în F. Giriș. Feketegyörös.

Petru Sârbu, protopopul Beliului.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoresți dela școala gr. or. rom. din Inand com. Bihor npiatul Tinca, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele cu acest post sunt: 1. În bani gata Cor. 39120; 2. 8 jughere 1301 st. pătrați pământ arător, a cărui venit după detragerea dării, care are a o suportă alesul face Cor.: 210. 3. Locuință în natură și grădină de legume 112k m. □. 4. Venite stolare Cor. 51.

Cel ales va conduce strana fără altă remunerațiune.

Pentru orientare se aduce la cunoștință celor interesați, că întregirea salarului conform reglor existente pentru fostul învățător a fost votat de ministeriu.

Recursurile ajustate cu documentele recerute sunt a se înainta P. On. Oficiu protopresbiterial din Micherechiu (Măhkerék), iar reflectanții vor avea a se prezenta în vre-o duminecă ori sârbătoare în sfta biserică din Inand spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Inand, din ședința comitetului parohial gr.-or. rom. ținută la 26 Decemvrie 1918 st. v.

Ioan Bonațiu, president. *Vasilie Mihalca*, notar
În conțelegere cu mine: *Nicolae Rocsin*, protopop.
—□— 3-3

Aviz.

Secțiua propagandei naționale s'a îngrijit, ca să apară în curând *colecții de cântece naționale*, azi de mare trebuință pentru fiecare comună românească. Publicația se face în broșuri separate, ca: 1. Cântece naționale pentru 2 voci (școlari) prețul 6 Cor. 2. Cântece naționale pentru cor de bărbați prețul 10 cor. 3. Cântece naționale pentru cor mixt prețul 12 cor. Cheltuielile cu posta subînțelese în preț. Broșurile sunt în lucrare și apar în termen de 2—3 săptămâni. Fiecare comună românească să grăbească ale comandă fără întârziere trimițând prețul pe adresa: Dr. Ioan Suciua, Sibiu strada Cisnădiei Nr. 4. etajul I. Nr. 46. Venitul curat al acestei întreprinderi este menit pentru augmentarea „Fondului pentru propaganda românească“. Sibiu, 18 Dec. n. 1918. *Secțiua Propagandei Naționale*
—□— 10-6

Dr. Cornelia Moga fost asistentă la clinica II-a de interne din Budapesta, aduce la cunoștință onor public că s'a strămutat la Arad, str. Sina Nr. 1/b, unde ordonează zilnic pentru boale interne și de nervi. Totodată deschide laborator pentru cercetări chemice, bacteriologice, terologice și laborator Röntgen.
x-7

Aviz.

Prin aceasta aducem la cunoștința on. public, că

Croitoria Diecezană

(strada Deák Ferencz Nr. 35) și-a reinceput activitatea.

Primește

pentru renovare, transformare, întoarcere: haine civile și îmbrăcăminte preotești. Confeționează: haine civile, ornate bisericesti, prapori, steaguri, epitafe, perdele, masele etc. etc. :: :: prompt și pe lângă prețuri convenabile.

Cu stimă:

Librăria Diecezană, Arad.